

пк ван.проф др Срђан Благојевић, председник,
пк др Милован Суботић, виши научни сарадник, члан,
пк доц. др Саша Деветак, члан,
проф. др Мина Зиројевић, члан, и
вс доц. др Хатица Бериша, ментор и члан.

Оцена докторске дисертације
кф Игора Баришића,
извештај, д о с т а в љ а . -

ВОЈНА АКАДЕМИЈА
Наставно-научно веће

Одлуком Наставно-научног већа Војне академије инт. бр. 62-18 од 9. фебруара 2024. године, именована је Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата капетана фрегате Игора Баришића, под називом: „Асиметрично ратовање недржавних наоружаних група у глобалном окружењу у 21. веку□.

Након прегледа и свеобухватне анализе докторске дисертације, а на основу члана 10, став 4. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације и промоцији доктора наука („Службени војни лист” бр. 36/2021) и члана 14. Став 1. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације („Службени војни лист” бр. 14/2022), Комисија подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1.1. Биографија кандидата

Игор Баришић, капетан фрегате, рођен је 3. новембра 1970. године у Панчеву, Република Србија. Дипломирао је на Војној академији у Београду 1994. године, као поморски официр. Током своје каријере обављао је разне дужности: командант противавионске и противбродске ракетне батерије на Ракетној фрегати у РМ ВЈ, начелник класе кадета и наставник тактике РМ на Војној академији и референт у Министарству одбране Републике Србије.

Тренутно је истраживач у Одељењу за студије безбедности Института за стратегијска истраживања Универзитета одбране.

Специјалистичке академске студије Сједињених Америчких Држава завршио је на Факултету политичких наука у Београду 2009. године, где је одбранио специјалистички рад „Геополитичке идеје Алфреда Тајера Махана“.

Током 2011. и 2012. године похађао је Колеџ за међународне безбедносне послове на Националном универзитету одбране у Вашингтону, Програм за борбу против теоризма, где је одбранио мастер рад: „Харкат Ал Муцахедин Ал-Шабаб - борба против побуњеничког покрета“ и стекао звање мастера стратешких студија безбедности и нерегуларног ратовања.

Такође, 2014. године завршио је мастер програм академских студија међународне безбедности на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, где је одбранио мастер рад на тему: „Борба против опијум економије - борба за економску сигурност појединца у Авганистану“ и стекао академско звање мастер политиколог за међународне послове.

Докторске академске студије на Студијском програму „Менаџмент у одбрани“ на Војној академији Универзитета одбране Републике Србије уписао је 2015. године.

Објавио је бројне чланке у војним и цивилним часописима у Србији и иностранству о тероризму, мигрантској кризи, питањима регионалне безбедности и стратегији.

1.2. Објављени радови

Кандидат је до сада објавио низ научних и стручних радова, од којих издвајамо следеће чланке, релевантне за тему докторске дисертације:

Рад у националном часопису међународног значаја (М24):

1. Хатица Бериша, **Игор Баришић**, „Глобални цихадизам - теоријска полазишта супротстављања, претњи“, *Српска политичка мисао*, 1/2017, год 24, вол. 55. стр. 339-355, УДК 28-768:327. ISSN 0354-5989.

М 30-Зборници међународних научних скупова

Саопштења са међународног скупа штампано у целини- (М33)

1. Хатица Бериша, Катарина Јонев, **Игор Баришић**, „The new silk road and the regional cooperation of the west Balkan“, *Међународна научна конференција: Иницијатива новог пута свиле- домети и изазови*, Институт за међународну политику и привреду, Република Србија, 12. јул 2017, ISBN 978-86-7067-2468-8,
2. Rade Slavković, Hatidza Beriša, **Igor Barišić**, The presence of islamic extremism in the Balkans, *International scientific conference "Archibald reiss days" thematic conference proceedings of international significance*, Zbornik radova, Beograd, 2017, str. 309-315, ISBN 978-86-7020-378-5.
3. Hatidza Beriša, **Igor Barišić**, Katarina Jonev, „The Source of Islamic Extremism in South - Eastern Europe“ *The VIII international scientific conference -Archibald Reiss Days*, Zbornik radova, Beograd, 2018, University of criminal investigation and police studies, str. 271-281, ISBN 978-86-7020-405-8.

Поглавље у књизи М42 или рад у тематском зборнику националног значаја - (М45)

1. Хатица Бериша, **Игор Баришић**, „Војна неутралност Републике Србије изазови приступању Европској унији“, Научна конференција: *Утицај војне неутралности на безбедност и стабилност у Европи*, у организацији Института за међународну политику и привреду, Зборник радова, Београд, 19. новембар 2016, ISBN 978-86-7067-231-4.

Рад у водећем часопису националног значаја (М51):

1. **Игор Баришић**, Мирослав Талијан, Хатица Бериша: „Балкан изазови, ризици и претње”, *Војно дело бр. 2/2014*, Медија центар Одбрана, Београд, 2014, стр. 72-92, УДК335/359, ISSN 0042-8426.
2. Хатица Бериша, **Игор Баришић**, Миле Ракић, „Утицај људске безбедности на економију Авганистана”, *Војно дело, бр 7/2016*, Медија центар одбране, Београд, ISSN 0042-8426.
3. Хатица Бериша, Миленко Целетовић, **Игор Баришић**, Иван Ранчић, „Дихад као глобални тероризам”, *Војно дело, 7/2018*, Београд, Београд, ISSN- 0042-8426, УДК 355/359, стр. 447-464.
4. **Игор Баришић**, Милинко Врачар „Теоријска полазишта у разматрању концепта асиметричног ратовања”, *Војно дело, 4/2023*.

Рад у часопису од националног значаја (М 52):

1. **Игор Баришић**, Милован Суботић, „Асиметрично ратовање недржавних наоружаних група у потконфликтним подручјима”, *Годишњак Факултета безбедности*, Београд, 2023, стр 29-47, DOI 10.5937/ssb2302029B.

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини (М63):

1. Хатица Бериша, **Игор Баришић**, Жељко Мушикић, „Асиметрични ратови-нови или стари сукоби”, *ICDQM-2018. године, 21. Међународна конференција „Управљање квалитетом и поузданошћу“* и *9. Међународна конференција „Life Cycle Engineering and Management“*, у организацији Истраживачког центра DQM, Пријевор, одржава се 29-30. јуна 2018, стр. ISBN 978, COBISS-RS-ID.

2. ОПИС И АНАЛИЗА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација капетана фрегате Игора Баришића под називом: „Асиметрично ратовање недржавних наоружаних група у глобалном окружењу у 21. веку” израђена је у обиму од 294 стране. Дисертација у формално-техничком погледу садржи: насловну страну, резиме, садржај и следећа поглавља: Увод, Теоријско-методолошки оквир истраживања, Недржавне наоружане групе у 21. веку, Теоријско одређење асиметричног ратовања, Условљеност асиметричног ратовања недржавних наоружаних група дугорочним трендовима у глобализованом окружењу, Закључак, Литературу и Прилоге.

У попису литературе наведено је 219 извора, од тога 87 књига, 20 монографских студија, 57 научних и стручних радова из часописа, 19 саопштења са конференција, 8 стратегијско-доктринарних докумената, 1 мастер рад и 27 интернет извора. Такође, дисертација садржи и четири прилога, који пружају увид у методе прикупљања података, које је кандидат користио приликом истраживања и дају преглед резултата анкетања припадника МО и ВС и МУП-а РС које је спровео током 2021. године.

У садржајном смислу, поред Увода и Закључка, дисертација кандидата садржи четири, међусобно комплементарне, тематске целине које адекватно операционализују предмет истраживања.

У првој целини, кандидат је приказао нацрт научне замисли пројекта истраживања у којем је свеобухватно сагледао проблем и предмет истраживања, идентификовао и утврдио циљеве и формулисао хипотетички оквир истраживања. На основу формулисаних проблема и предмета истраживања и идентификованих циљева извршен је адекватан

избор метода и описне специфичности њихове примене на истраживању конкретног предмета, да би на крају указао на научну и друштвену оправданост истраживања.

Детаљније, у сагледавању проблема истраживања, кандидат истиче чењеницу да је асиметрично ратовање, као начин вођења сукоба квалитативно и квантитативно слабијег противника, постепено еволуирало, пратећи опште трендове и токове развоја државе и друштва. С друге стране, кандидат наглашава да је убрзавање процеса глобализације, као планетарног процеса, утицало да се оружани сукоби почетком 21. века одвијају у значајно измењеном контексту, у односу на околности и услове које су обликовали и усмеравали оружане конфронтиције током прошлог века. Такође констатује да је, интензивирањем и убрзавањем процеса глобализације, недржавним наоружаним групама омогућена ефикаснија и ефективнија експлоатација превасходно политичких, социо-економских и информационих рањивости и слабости савремених држава и друштава, а олакшана експлоатација насиља у невојне сврхе.

Из наведеног се може закључити да је кандидат прецизно лоцирао проблем и јасно формулисао његову суштину. Кандидат је анализирао постојећа сазнања о проблему асиметричног ратовања, елаборирана кроз различиту и разноврсну литературу и на адекватан начин уочио кретања и настале промене предметне друштвене појаве и процеса, условљене глобализованим окружењем. Научни проблем је адекватно формулисан, односно идентификована је повезаност научног проблема са актуелним и будућим друштвеним контекстима.

На основу идентификације и формулације проблема истраживања, а у оквиру тога и утврђивања основних хипотетичких ставова формулисано је основно истраживачко питање. Како се суштина хипотетичких ставова, огледа у кључној констатацији, да демографске промене, урбанизација, убрзано повезивање и интензивирање политичке, друштвене и економске међузависности и информационо-технолошка револуција, изазивају веће последице у политичкој, социо-економској и информационој сфери, а мање у војној димензији, него у 20. веку, основно истраживачко питање, усмерено је на утврђивање најзначајнијих промена у асиметричном ратовању недржавних наоружаних група, у глобалном окружењу карактеристичном за 21. век.

Наведени разлози и утврђене чињенице приликом формулације проблема истраживања определили су кандидата да предмет истраживања кандидата буду промене које настају у асиметричном ратовању недржавних наоружаних група условљене дугорочним трендовима у глобализованом окружењу. Кандидат је издвојио четири дугорочна тренда која, по његовом мишљењу, одлучујуће условљавају значајне промене у поменутом начину вођења рата и оружаних сукоба и то: демографске промене, урбанизација, убрзано повезивање и интензивирање политичке, друштвене и економске међузависности држава и друштава и информационо-технолошка револуција.

У склопу разматрања теоријског одређења предмета истраживања, кандидат је оправдано истакао проблем мањкавости и несистематичности постојећих научних сазнања о проблему асиметричног ратовања, оцењујући их као превише сложене и тешке за операционализацију и примену у пракси. Такође, безобалност и некохерентност употребе термина асиметрично ратовање сматра чиниоцима настанка додатне конфузије, када је у питању концептуализација, формулација и практична примена предметног појма.

Поменуте проблеме, у погледу теоријско-терминолошке некохерентности концепта асиметрије у оружаним сукобима и асиметричног ратовања, кандидат је успео да превазиђе прелиминарним дефинисањем појмовно-категоријалног апарата, кроз

формулацију чинилаца садржаја предмета истраживања и уз помоћ оперативних дефиниција које је касније било могуће превести у индикаторе.

Детаљније, понудио је своју формулацију модела концепта асиметричног ратовања, односно његово појмовно одређење, садржаје и облике и поставио теоријски модел, који је послужио као аналитички оквир за практична истраживања. Током реализације истраживања, поменути модел је незнатно теоријски прилагодио и модификовао, о чему ће више бити речи приликом анализе треће целине дисертације.

Истраживање обухвата временски период од 2000. до 2020. године и то, у регионима где је забележено најактивније и најинтезивније деловање, најснажнијих и најорганизованијих побуњеничких покрета и терористичких организација, тежишно Ал-Каиде, Исламске Државе и Хезболаха.

У погледу дисциплинарног одређења предмета истраживања, кандидат је наглашавао комплексност и друштвени карактер асиметричног ратовања, што је захтевало интердисциплинарни приступ у истраживању и примену знања из различитих области друштвено-хуманистичких наука: социологије, економије, политичких наука, менаџмента и војних наука. Истовремено, истраживање је превасходно било усмерено ка анализи садржаја и облика асиметричног ратовања, као начина управљања активностима недржавних наоружаних група у оружаном сукобу, стога предмет истраживања тежишно припада области менаџмента у одбрани и стратегији, као војној науци.

Реализујући научне циљеве истраживања кандидат је извршио научну дескрипцију промена у асиметричном ратовању, класификацију и типологизацију садржаја и облика асиметричног ратовања, као и научно објашњење узрочно-последичне повезаности чинилаца предмета истраживања, конкретно демографских промена, урбанизације, убрзаног повезивања и интензивирања међузависности држава и друштава и информационо-технолошке револуције и асиметричног ратовања, при чему се у његовом раду могу уочити елементи научног предвиђања будућих промена у овом облику ратовања.

У погледу реализације друштвених циљева истраживања, кандидат је успео да формулише и развије модел асиметричног ратовања недржавних наоружаних актера који се, даљом теоријском надградњом и оперативизацијом, може користити као доктринарни концепт, погодан за анализу и евентуално предвиђање практичних тенденција у предметној области.

На основу утврђеног предмета истраживања и његових чинилаца, као и циљева истраживања, кандидат је формулисао хипотетички оквир истраживања, кроз једну општу хипотезу, две посебне хипотезе и осам појединачних хипотеза.

Општом хипотезом довео је у релацију условљености, промене у асиметричном ратовању недржавних наоружаних група у 21. веку и мега-трендове у глобализованом окружењу, конкретно демографске промене, урбанизацију, убрзано повезивање и интензивирање међузависности држава и друштава и информационо-технолошку револуцију.

У оперативизацији опште претпоставке, кандидат је потом формулисао две посебне хипотезе, које су претпостављале релацију условљености конвенционалног, односно неконвенционалног асиметричног ратовања, у односу на претходно поменуте мега трендове у глобалном окружењу.

Појединачним хипотезима кандидат је операционализовао посебне хипотезе, формулишући релације условљености конвенционалног, односно неконвенционалног ратовања са сваким појединачним глобалним мега трендом у окружењу.

У свом истраживању кандидат полази од дијалектичке методе, што подразумева сагледавање конкретног предмета истраживања, асиметричног ратовања недржавних наоружаних актера у тоталитету, при чему анализира узроке његовог настанка, промена, развоја и престанка, везе и односе унутар елемената овог концепта, као и односе са спољним окружењем.

Уважавајући комплексност предмета истраживања, формулисане циљеве и хипотезе, кандидат је у свом истраживању применио основне методе као што су индукција и дедукција, анализа и синтеза, апстрактација и конкретизација, методе дефинисања и класификације, специјализације и генерализације. Такође, применио је опште научне методе попут моделовања, историјско-компаративне методе, хипотетичко-дедуктивне методе и статистичке методе. За прикупљање података кандидат је тежишно користио методу анализе садржаја, као и методу испитивања и то технику анкетирања.

Другом целином дисертације кандидат сагледава идеолошки, организациони и практични развој недржавних наоружаних група, при чему тежиште свог истраживања усмерава на побуњеничке покрете и терористичке организације, с обзиром да поменути актери поседују идеологију, политичке циљеве и да доминатно, примењују политички мотивисано насиље. У том погледу, кандидат је прво извршио синтезу ставова различитих аутора, у погледу заједничких карактеристика недржавних наоружаних група, издвајајући вођство, чланове, организациону структуру и функције, идеологију-политику, односно сет вредности и политичких циљева, стратегију и тактике, као и везе са другим недржавним актерима и државама, као суштински важне одреднице ових актера. Потом је извршио њихову класификацију и типологизацију, сврставајући ове актере у четири главне групе: побуњеничке покрете, теористичке организације, милиције и организоване криминалне групе.

У главном делу ове целине кандидат је извршио свеобухватну анализу идеолошког, политичког, стратегијског, структурног и организационог развоја побуњеничких покрета и теористичких организација, од античких времена, па до краја 20. века, при чему су сагледаване и промене у тактици, методама и техникама њиховог практичног деловања, у односу на окружење и противника. Користећи историјско-компаративну методу, као и методе индукције, дедукције, анализе и синтезе, кандидат је успео да прикаже и објасни природу и карактер прилагођавања недржавних наоружаних група променама у окружењу и деловању надмоћнијег противника. Последњи део ове целине, који временски обухвата само две деценије 21. века, управо представља само логички наставак поменуте анализе, при чему су тежишно разматране три политички најутицајније, идеолошки најдоминантније и организациони најразвијеније, недржавне наоружане групе: Ал-Каида, Исламска држава и Хезболах. Кандидат је извршио анализу кључних политичких, идеолошких, организационих, стратегијских и тактичких промена у деловању ових група, које су превасходно настале, услед деловања надмоћнијег противника у условима све динамичније глобализације.

Трећа целина дисертације представља тежишни део теоријског истраживања кандидата. У овој целини сагледана су најважнија теоријска полазишта и ставови на којима почива концепт асиметричног ратовања. Потом су систематизовани и анализирани постојећи теоријски приступи и концепти овог начина вођења рата, на основу којих је формулисан потенцијални модел асиметричног ратовања недржавних наоружаних група у 21. веку.

Основно теоријско полазиште кандидата, у овој дисертацији, представља Клаузевицева концептуализација рата, имајући у виду изразито политички карактер насиља које примењују побуњенички покрети и терористичке организације. Из тог разлога, у овом делу дисертације, кандидат је сагледавао комплексне релације између политике, рата и ратовања и њихову условљеност, у односу на контексте, у којима се оружани сукоби одвијају. У наставку, кандидат је извршио теоријску дистинкцију између концепта асиметричног ратовања и других теоријски, блиских концептуалних замисли, попут неконвенционалног и нерегуларног ратовања, герилског и партизанског ратовања, побуњеништва и тероризма.

У наставку, кандидат је разматрао феномен асиметрије из теоријске и историјске перспективе рата, ратовања и ратне вештине, констатујући да је асиметрија одувек постојала као релација између зараћених страна. Међутим, анализирајући различите приступе и моделе у концептуализацији асиметричног ратовања, са циљем идентификације, описа и објашњења његових суштинских карактеристика, закључио је да не постоји јединствена дефиниција асиметрије, већ само заједничко разумевање о овом феномену. Кандидат је с правом констатовао да, теоријска и практична конфузија створена око овог концепта, управо указује на проблем његове недовољне истражености. За кандидата је асиметрија битан чинилац савремених ратова.

Из наведених разлога, у последњем делу ове целине, кандидат је извршио концептуалну надоградњу и модификацију појединих чинилаца већ постојећих модела асиметричног ратовања, а потом их теоријски апстраховао, систематизовао и прилагодио, креирајући сопствени теоријски модел асиметричног ратовања у 21. веку.

Кандидат у свом моделу асиметричног ратовања, полази од процеса генерисања или експлоатације асиметрије између зараћених страна, у погледу моћи/способности, али и друштвених вредности, политичке воље и стратегија/тактика, које зараћене стране примењују у конкретном сукобу, чиме су интегрисани војни и невојни аспекти рата у јединствену концептуалну замисао. Модел је потом операционализовао, систематизацијом претходно поменутих садржаја, у три основна облика асиметричног ратовања: асиметрију у способностима, културолошку асиметрију, асиметрију у политичкој вољи. Додатно, како би модел био применљивији у пракси, кандидат је увео две основне врсте асиметричног ратовања, конвенционално и неконвенционално, објашњавајући их као форме које настају комбиновањем претходно наведених облика. На крају, свој модел је повезао са нивоом рата и оружаног сукоба, као и ефектима које остварује, разликујући стратегијску и оперативну/тактичку асиметрију.

Четврта целина представља тежиште дисертације, у којем је систематизовао резултате истраживања, следећи раније постављени хипотетички оквир. Кандидат је представио резултате истраживања до којих је дошао методом анализе садржаја бројних научних и стручних извора о проблемима асиметричног, нерегуларног, неконвенционалног и герилског ратовања побуњеничких покрета и терористичких организација у 21. веку. При томе је користио раније постављени модел асиметричног ратовања, као аналитички оквир, за тестирање постављених појединачних хипотеза. Истовремено, добијени резултати су упоређивани са резултатима испитивања ставова дела официрског кадра Министарства одбране, Војске Србије, као и одређеног броја припадника специјалних јединица Војске Србије и Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Кандидат је резултате свог истраживања приказао у две одвојене целине, имајући у виду да се условљеност конвенционалног, односно неконвенционалног асиметричног ратовања

недржавних наоружаних група, различито испољава, услед утицаја глобалних мега трендова.

Условљеност конвенционалног асиметричног ратовања недржавних наоружаних актера од демографских промена, према мишљењу кандидата, најчешће се испољава посредно, коришћењем етничке, религијске и старосне неједнакости становништва, секуритизацијом миграција, манипулацијом политичке и економске маргинализације младог становништва, како би се генерисала и експлоатисала ресурсна, организациона и идентификациона асиметрија. С друге стране, условљеност ове врсте асиметрије од процеса урбанизације је, према мишљењу кандидата, непосреднија, и у највећој мери зависи од инхерентних карактеристика урбане средине, при чему је кандидат установио да постоје врло велике могућности генерисања ресурсне и идентификационе асиметрије, које су нарочито ефективне, у комбинацији са ограничењима у примени конвенционалне силе.

Додатно, процес убрзаног повезивања држава и друштава у великој мери је утицао на промене у конвенционалном асиметричном ратовању недржавних наоружаних група. Ове промене се огледају у примени организационих облика децентрализованих мрежа, умрежених чворишта и структура без формалног вођства, хибридизацији структуре и деловања, повећању аутономности и мултифункционалности у деловању, развијању низа веза, партнерстава и савеза са другим, побуњеничким и терористичким групама широм света, коришћењу удаљених неконтролисаних подручја за сигурна уточишта, логистичке базе и полазне основице за терористичке нападе, чиме је омогућено генерисање организационе, ресурсне и идентификационе асиметрије у односу на надмоћнијег противника.

Према мишљењу кандидата, информационо-технолошка револуција један је од главних узрочника промена у конвенционалном асиметричном ратовању недржавних наоружаних група. Захваљујући приступу главним технолошким инструментима глобализације, сматра кандидат, побуњеничке и терористичке организације стекле су способности за оспоравање ресурсне и технолошке надмоћности противника, омогућено им је ефективније скривање у информационој димензији, олакшано искоришћење електронских система за пренамену потрошачке, или интегрисање војног хардвера у импровизоване борбене системе. Такође, недржавне наоружане групе стекле су нове способности, као што је коришћење стратегијског залеђа или виртуелих сигурних уточишта, без инфилтрације, или тајног убацивања на опасну, или безбедносно ризичну територију. Наведене способности, закучује кандидат, коришћене су за генерисање технолошке, организационе, идентификационе и ресурсне асиметрије у односу на противника.

Претходно разматране чињенице и докази, недвосмислено доказују став кандидата да је конвенционално асиметрично ратовање недржавних наоружаних група условљено демографским променама, процесом урбанизације, убрзаним повезивањем држава и друштава, као и информационо-технолошком револуцијом. Детаљније, значајно је измењен карактер и начин генерисања асиметрије у способностима, јер је применом нових средстава и технологија, иновативних метода и тактика, које раније нису биле доступне недржавним актерима, омогућено лакше, брже и даље преношење ефеката из физичке, у моралну и когнитивну димензију сукоба.

Кандидат је доказивањем тврдњи у појединачним хипотезама, уједно потврдио постојање претпостављене условљености у првој посебној хипотези, чиме је ова посебна хипотеза у истраживању у целости доказана.

У погледу условљености неконвенционалних форми асиметричног ратовања недржавних наоружаних група, кандидат је истакао зависност ефеката асиметрије од димензије сукоба у којој се ова неједнакоост испољава, истичући да се ефекти културолошке асиметрије и асиметрије у политичкој вољи, најчешће непосредно пројектују у когнитивној и моралној димензији сукоба, а посредно у физичкој димензији конфликта.

Детаљније, кандидат тврди да условљеност неконвенционалног асиметричног ратовања недржавних наоружаних група услед демографских промена, у великој мери, зависи од способности ових актера да манипулишу перцепцијама и страховима о етничкој и социо-економској неједнакости и угрожености локалног становништва. Такође, кандидат тврди, да поменута условљеност зависи и од способности побуњеничких и терористичких организација да експлоатишу ксенофобију и радикалне ставове према мигрантима, злоупотребљавају социо-економско незадовољство младе популације и гетоизираних становништва мигрантског порекла, нарочито њихова исламска фундаменталистичка уверења, за регрутацију и мобилизацију потенцијалног чланства и симпатизера, односно за генерисање културолошке асиметрије и асиметрије у политичкој вољи, у односу на противника.

У погледу условљености неконвенционалног асиметричног ратовања недржавних наоружаних група процесом урбанизације, кандидат сматра да та релација има посредан карактер, заснован на способностима ових актера да обезбеде јавне услуге, материјалну и финансијску помоћ, као и политичку и економску алтернативу, маргинализованом, сиромашном и гетоизираним становништву у градским четвртима. У суштини, генерише се културолошка асиметрија и асиметрија у политичкој вољи, како то објашњава кандидат, односно стварају се алтернативни друштвени и политички поретци, којима терористичке организације и побуњенички покрети потчињавају градско становништво, нудећи им извесну политичку и социо-економску перспективу, у замену за лојалност и подршку.

Приликом сагледавања условљености неконвенционалних форми асиметричног ратовања недржавних наоружаних група, услед убрзаног повезивања и интензивирања узајамне међузависности држава и друштава, кандидат је истакао комплексност и узајамну зависност ове релације од утицаја других трендова. Према његовом мишљењу поменута условљеност се најчешће испољава кроз генерисање и експлатацију културолошке асиметрије у асиметрије у политичкој вољи, односно кроз радикализацију и регрутацију на даљину, коришћење међупростора између отвореног и тајног деловања, повећање опсега, интензитета и домаћаја психолошко-пропагандног деловања, експлоатацију негативних искуства у погледу утицаја глобализације на традиционална друштва, масовно коришћење медијског простора за манипулацију и мобилизацију присталица и повећану примену тероризма као тактике деловања, због већег психолошко-пропагандног ефекта и утицаја на јавност.

С друге стране кандидат је становишта да је условљеност неконвенционалног асиметричног ратовања недржавних наоружаних група информационо-технолошком револуцијом, у великој мери одређена глобалним развојем информационих технологија, које су суштински измениле окружење у којем ове организације делују. Детаљније, према мишљењу кандидата, поменута условљеност се огледа у стварању услова за непосредније и интензивније пројектовање војних и невојних ефеката асиметрије у политичкој димензији сукоба. Истовременено, кандидат сматра да овај тренд омогућава интезивно коришћење комуникационих платформи за пропаганду, регрутовање и пролиферацију радикалних идеја ових организација, као и да повећава могућност пласирања дезинформација и сакривања недржавних наоружаних група у јавним просторима,

опонашање других актера, генерисање и експлоатацију лажних вести, или манипулацију њиховим физичким, или електронским отисцима.

Претходно сагледани резултати истраживања кандидата, у погледу условљености неконвенционалних облика асиметричног ратовања недржавних наоружаних група демографским променама, урбанизацијом, убрзаним повезивањем држава и друштава, као и информационо-технолошком револуцијом, потврђују његове ставове да поменути глобални трендови непосредно, али и на посредан начин, узрокују промене у генерисању и експлоатацији културолошке асиметрије и асиметрије у политичкој вољи, чиме је и кандидат доказао и другу посебну хипотезу у овом истраживању.

Доказивањем прве и друге посебне хипотезе, кандидат је доказао постојање и објаснио природу промена у асиметричном ратовању недржавних наоружаних група, насталих, услед демографских промена, урбанизације, убрзаног повезивања и интензивирања политичке, друштвене и економске међузависности држава и друштава, као и информационо-технолошке револуције. Тиме је доказао и општу хипотезу, односно тврдњу о постојању релација условљености асиметрије и промена у глобалном окружењу, у 21. веку.

Закључак докторске дисертације је написан на 26 страна и урађен је у складу са научним и методолошким захтевима дефинисаним у области друштвених наука. У закључку су сумирани, назначени и презентовани резултати до којих се дошло током истраживања. Закључак садржи кључне ставове систематизоване по целинама и представља садржајно коректан обухват сразмеран обиму докторске дисертације.

У погледу извора сазнања, кандидат је своје истраживање базирао на квалитативној анализи литературе из области политичких наука, наука безбедности, менаџмента, историјских наука, социологије и војних наука. Коришћене су релевантне књиге и монографије, стратегијско-доктринарна документа, као и научни и стручни радови из домаћих и страних часописа и публикација, како би се добио широк дијапазон информација о теми докторске дисертације.

3. ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Комисија констатује да је докторска дисертација под називом: „Асиметрично ратовање недржавних наоружаних група у глобалном окружењу у 21. веку“, капетана фрегате Игора Баришића, урађена квалитетно и у складу са теоријским и методолошким критеријумима који важе за ову врсту радова.

Предмет истраживања, постављени циљеви, хипотезе, примењене основне и опште-научне методе, методе за прикупљање података и закључци до којих се дошло у истраживању потврђују да докторска дисертација кандидата представља самостално научно дело.

Општи циљ истраживања кандидата, успешно је операционализован кроз постављени хипотетички оквир, односно кроз формулацију опште хипотезе, као и посебних и појединачних хипотеза.

Истраживање кандидата спада у ред квалитативних истраживања и тежишно је верификаторског карактера. У поступку провере постављених хипотеза кандидат је прикупио велики број податка о предмету истраживања, исте је систематизовао и анализирао на методолошки адекватан начин.

Резултати истраживања са сигурношћу указују да су све постављене хипотезе и потврђене.

Обим, садржај и структура рада су адекватни проблему и предмету истраживања и представљају складну логичку целину. Литература коришћена у раду је актуелна и примерена предмету истраживања и омогућава извођење теоријски утемељених закључака. Стил писања је јасан, са адекватном терминологијом, у домену предмета истраживања.

Резултати остварени спроведеним истраживањем кандидата представљају значајан научни и друштвени допринос војној теорији и пракси.

Научни допринос докторске дисертације кандидата огледа се у свеобухватном сагледавању кључних политичких, идеолошких, стратегијских, организационих и практичних промена, у настанку, развоју и нестанку побуњеничких покрета и терористичких организација, у различитим друштвеним контекстима и епохама, чиме су идентификовани и објашњени кључни трендови у поменутом процесу. Такође, систематизацијом постојећих теоријских и практичних сазнања о феномену асиметрије у оружаним сукобима, а потом и анализом постојећих теоријских концепата о асиметрији, кандидат је формулисао и операционализовао унапређени модел асиметричног ратовања који је, уз даљи развој и операционализацију, могуће применити у пракси. Додатно, свеобухватним сагледавањем и анализом кључних промена у асиметричном ратовању недржавних наоружаних група, узрокованих глобализованим окружењем у 21. веку, могуће је предвидети будуће трендове и промене у организацији, функционисању и деловању ових претњи.

Друштвени допринос докторске дисертације кандидата огледа се у пружању свеобухватног увида у природу и карактер невојних претњи, генерисаних од стране побуњеничких покрета и терористичких организација, чиме се доприноси бољем разумевању циљева, начина и метода деловања ових актера. Истовремено, модел асиметричног ратовања кандидата, представља добру основу за развој доктринарних концепата у супротстављању побуњеничким покретима и терористичким организацијама. Уједно, сагледавање кључних промена у асиметричном ратовању недржавних наоружаних група у 21. веку, ствара услове за креирање ефективнијих стратегија и ефикаснијих метода, техника и тактика у супротстављању оваквим претњама.

4. ЗАКЉУЧАК

Комисија је закључила да докторска дисертација кандидата, капетана фрегате Игора Баришића, под називом: „Асиметрично ратовање недржавних наоружаних група у глобалном окружењу у 21. веку“ представља самосталан научни рад у оквиру кога су испуњени циљеви истраживања, а научни допринос је оригиналан и актуелан. На основу приказаних и верификованих резултата истраживања констатовано је да је кандидат успешно завршио докторску дисертацију у складу са проблемом, предметом и постављеним циљевима истраживања.

Стога, Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације предлаже да се, овај Извештај и докторска дисертација кандидата стави на увид јавности, а након завршеног увида, поменути Извештај усвоји од стране Наставно-научног већа Војне академије.

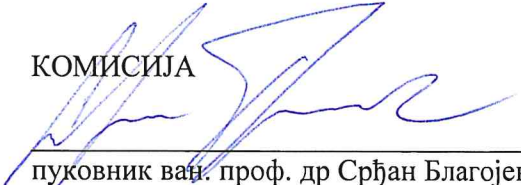
5. ОСТАЛО

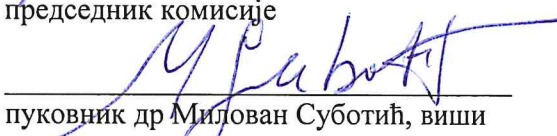
Комисија предлаже да се приликом стављања докторске дисертације кандидата на увид јавности, као и њеног евентуалног стављања у библиотеку и репозиторијум Универзитета одбране, трајно ЗАТАМНИ комплетан текст, у тачки 1. Прилога 4, поменуте дисертације, будући да садржи безбедносно осетљиве податке о нивоу обучености припадника Министарства одбране и Војске Србије, чијим би откривањем потенцијално настала штета за обављање задатака и послова поменутог Министарства.

У Београду, __.03.2024. године

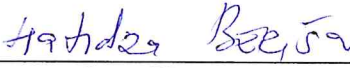
КОМИСИЈА

пуковник ван. проф. др Срђан Благојевић,
председник комисије

пуковник др Милован Суботић, виши
научни сарадник, члан комисије

пуковник доц. др Саша Деветак,
члан комисије

проф. др Мина Зиројевић,
члан комисије

ван. проф. др Хатица Бериша,
ментор и члан комисије

Достављено (електронском разменом):

- Наставно-научно веће ВА,
- декан Војне академије,
- Одсек за ПКис/рф за 2. и 3. степен студија,
- пк Милован Суботић (Институт за стратегијска истраживања),
- пк Саша Деветак (начелник Департмана за ДХ науке),
- др Мина Зиројевић (преко Катедре стратегије ШНО),
- др Хатица Бериша (Катедра стратегије ШНО),
- мј Бранислав Николић (секретар ННВ ВА), и
- а/а.